

BUTLLETI DEL PARTIT SOCIALISTA CATALÀ

Any III Núm. 8

Abril 1944

Redacció:

Apartado 8620

México, D. F.

PASSAT I FUTUR DE LA C. N. T.

Josep Viadiu, l'estimat company de la C. N. T. de Catalunya, ha donat una conferència organitzada per Comunitat Catalana de Mèxic sobre el passat i el futur de la Confederació Nacional del Treball.

La presència a l'acte dels més significats companys de la C. N. T. a Mèxic i de membres de la seva Delegació General a l'exili, han donat a la conferència del company Viadiu una major importància.

Els companys de la C. N. T. a Mèxic, amb el recolzament de la majoria dels militants cenetistes exiliats a d'altres repúbliques americanes, a la Gran Bretanya i a l'Àfrica, venen desenvolupant una intensa activitat reorganitzadora de les pròpies forces sindicals i prenen una part activa en la preparació de les condicions indispensables per tal d'aconseguir que la unitat dels treballadors peninsulars sigui una realitat prometedora de cara a la reconstrucció del país.

El pacte UGT-CNT fou el primer pas decisiu en aquest sentit i no és pas per culpa dels companys de la C. N. T. que aquell pacte d'unitat d'acció no hagi estat més eficaç. L'adhesió dels ugetistes espanyols a la *Junta Española de Liberación*, el programa de la qual pren com a punt de partida l'estat de coses vigent abans del 19 de juliol del 36, deixant de banda la reivindicació dels drets adquirits pels treballadors amb motiu de la subversió falangista i per l'esforç revolucionari i constructiu alhora que caracteritzà la intervenció obrera en l'etapa de la lluita armada contra Franco i els seus amics, ha plantejat un problema greu entre les dues Centrals Sindicals i ha deixat en un punt mort totes les perspectives que oferia per a un futur immediat aquell Pacte d'Unitat d'Acció.

Els companys de la C. N. T. tot reivindicant la lluita sostinguda contra la reacció catalana i contra els botxins i provocadors enviats desde Madrid a Catalunya per tal d'ofegar en sang l'exercici dels més elementals drets dels treballadors, han demostrat que, malgrat l'apoliticisme que caracteritza a la seva organització sindical, quan la situació política dels pobles hispànics ha fet perillar no solament les conquestes obreres i la llibertat del poble sinó l'exercici dels drets més elementals de ciutadania, han sapigut ocupar un lloc a primer rengle en la lluita i han estat fidels a les aliances convingudes amb els partits polítics obrers i amb els republicans demòcrates que integraven els partits de la petita burgesia liberal.

La seva participació en les responsabilitats de govern durant la guerra, la seva col·laboració en els organismes econòmics de la Generalitat i la participació heroica d'alguns dels seus homes més significats enquadrats en els rengles de l'Exèrcit Regular dels darrers temps de la nostra guerra, proven com és de conscient en els cenetistes el sentit del deure en moments decisius per al país.

¿Quina serà l'actuació futura de la C. N. T.? ¿Quin paper haurà de jugar durant aquesta darrera etapa d'exili i en la reconstrucció i transformació del règim polític, econòmic i social de casa nostra?

L'afirmació, tantes vegades feta pels organismes responsables de la C. N. T. a l'exili, de no voler tornar al passat, de no voler col·laborar en el retorn a l'estat de coses vigent a casa nostra fa prop de deu anys, no és pas una posició negativa sinó constructiva. El seu afany d'unitat d'acció amb els ugetistes demostra que els companys de la C. N. T. estan convençuts que l'acció divergent i en pugna de les dues Centrals Sindicals repercuteix en perjudici dels treballadors d'ambdues organitzacions i fa estèrils els esforços per aconseguir noves conquestes. El seu propòsit de portar endavant el règim dels pobles hispànics vol dir que estan disposats a concertar aliances però a condició que no siguin per tornar enrera. Retrocedir quan tot fa preveure que amb la pau haurà de venir una nova ordenació política i econòmica d'orientació socialista, seria traïcionar les pròpies idees i col·laborar en el desig dissimulat de l'alta banca, del capitalisme industrial i dels grans terratinents per tal de mantenir llurs privilegis de classe damunt del poble treballador.

Si en el terreny econòmic, els companys de la C. N. T. es mantenen fermes en reivindicar les conquestes principals assolides durant la nostra guerra i, partint d'aquelles conquestes dels treballadors impulsen endavant la transformació del país en el terreny polític i social, la seva aportació no és menyspreable i nosaltres la considerem indispensable perquè amb ella veiem més segura la transformació del règim de convivència dels pobles hispànics per la instauració d'un veritable sistema federatiu de pobles lliures, que pactin voluntariament i permetin de fer preveure una nova etapa en les relacions dels pobles peninsulars com mai no ha existit. Sistema de relacions entre pobles que és consubstancial amb l'ideari de llibertat que inspira a la C. N. T.

Però, mentrestant, a l'exili cal impulsar la unitat d'acció de les forces més afins. Si no és possible una aliança entre socialistes espanyols i anarco-sindicalistes per a constituir un front obrer, es pot anar aconseguint per parts; i de la mateixa manera que ha estat concertada la unitat d'acció entre els bascos, es podria fer una cosa semblant entre els catalans i tots plegats empènyer una acció conjunta semblant entre els treballadors dels països de llengua castellana.

Fa un temps, els companys de la C. N. T. anunciaren la convocatòria d'una reunió de representants obrers per tal de concertar la unitat d'acció a l'exili. El nostre Partit i la representació de la U. G. T. de Catalunya es manifestaren disposats a acudir a la convocatòria. Una iniciativa d'aquesta naturalesa sorgida dels companys de la C. N. T., que algú voldria deixar al marge de qualsevol aliança constructiva, seria d'uns resultats positius i estem segurs que el fracàs que ha coronat tots els intents realitzats per a unir les forces disperses sota unes directrius que en lloc de mirar endavant miren de tornar al passat, no es produiria pas entre els que estem convençuts del triomf del socialisme després de la guerra.

MIQUEL FERRER.

LA URSS I ELS COMUNISTES

L'expectació promoguda per la recent modificació del Capítol primer de la Constitució Soviètica, relatiu a la competència dels òrgans suprems de la URSS, malgrat el temps transcorregut, no ha estat closa.

L'abast que els dirigents soviètics concedeixen a l'esmena, per la qual es cedeix a cada Estat de la Unió l'organització dels propis serveis diplomàtics i militars, no ha pogut ésser determinat. Les conjetures formulades pels observadors polítics, àdhuc entre destacats especialistes en la qüestió russa, denoten certa perplexitat. Realment, la necessitat d'una revisió constitucional d'aquest tipus, en les actuals circumstàncies, no podia preveure's. Ha d'ésser gairebé ineludible, pels dirigents soviètics, que hagi estat promoguda i resolta en terme d'hores enmig d'una guerra a mort a la qual, sembla, tots els altres problemes han d'ésser-li supeditats.

La història del dret constitucional soviètic no és massa pròdiga en reformes, per cert. La promulgació de noves lleis a la URSS havia estat feta sempre, precisament, amb cert retràs; quan el nou ordre de coses podia dir-se que ja existia. El contrast amb les anteriors reformes, és notori.

Així veiem, per exemple, que a desgrat que les primeres bases establertes en 1918 en la *Declaració dels drets del poble treballador i explotat*, tenien un caràcter netament circumstancial —promulgades per l'actual període de transició, deia l'article IX— no foren ratificades fins l'any 1934, època en la qual es promulgava definitivament la Constitució de la Unió Soviètica.

Després, fins al VII Congrés dels Soviets de la URSS, o sigui onze anys més tard, no torna a parlar-se de la conveniència de revisar la llei fonamental; tasca que portarà a terme el Congrés del 1936.

L'evolució de la Unió Soviètica havia estat profunda durant aquell període. El propi Stalin ens en dóna una idea a través de la seva intervenció a favor de la reforma.

Liquidat el comunisme de guerra —diu— i en les primeries de la NEP (Nova Política Econòmica) el quadre que presentava la indústria i l'agricultura era francament desconhortador. En les capes socials del país s'havia observat una revifalla del capitalisme i en el camp, els *kulaks*, constituïen una força considerable. El mateix podia dir-se del comerç, el qual, en gran part, romanien ens mans dels especuladors. No obstant, i a còpia d'esforços heroics, la superació d'aquell període crític havia estat assolida. L'explotació de l'home per l'home —conclou Stalin— havia quedat suprimida i la propietat socialista dels mitjans de producció i de canvi, consolidada.

No cal subratllar el pas de gegant que suposa tal canvi de perspectiva, obtinguda gairebé només en un decenni. Queda ben clar que la Constitució del 24 feia anys que no representava res més que lletra morta, davant les realitats del país, en el moment que els capdavanters de la URSS es disposen a revisar-la. Noves relacions socials s'havien produït. Ningú podrà posar en dubte la necessitat de la damunt dita reforma en la qual es trobaven els òrgans de poder de la Unió.

¿Respon la revisió de suara, com en els casos anteriors, a les mateixes necessitats públiques de refrendar, en la legislació, les transformacions operades? Al nostre entendre, no.

Si en la barreja d'aquesta guerra decisiva el Govern soviètic ha sabut trobar un parèntesi per a dedicar-se a les reformes constitucionals, les causes de tals preocupacions jurídiques han de trobar-se més en relació directa amb la pròpia conducta de la guerra que no pas en la conveniència d'afirmar els pristins principis que proclamen el dret dels pobles a regir llurs destins. Fins a la separació, com proclama la pròpia constitució soviètica.

No, realment. En acordar de sobte l'ampliació de la sobirania de les seves repúbliques autònomes el Govern de la URSS, encara que sembli paradoxal, forja en veritat un instrument de llarg abast centrípet: Els països de la seva perifèria hi han estat al·ludits.

El nostre criteri sobre aquest punt concret de la política exterior russa ha estat assenyalat.

Permeteu-nos, si us plau, de banda per un moment, i només com a recurs dialèctic, el punt de vista pragmàtic —al qual, per cert, tan afecta és la diplomàcia soviètica— i adoptar la tesi idealista en relació a la tan repetida reforma. Haurem de convenir que, teòricament almenys, crea una situació delicada als dirigents del "Partido Comunista de España", rabiosament unitaristes pel que es refereix al problema nacionalitari que té plantejat l'Estat espanyol.

En quant als elements de procedència catalanista que encara romanen en els rengles del que un jorn fou Partit Socialista Unificat de Catalunya, (definitivament transformat en secció "provincial" del referit partit) ens hauran de permetre, que enrogim de vergonya pel seu compte si és que ells han perdut ja la facultat de poder fer-ho. De l'abandonament de principis ja no se'n diu "conllevància". Se'n diu deserció.

J. SOLER VIDAL.

CARTES OBERTES

Cau a les meves mans l'exemplar de "Retorn", de Santiago de Xile, corresponent al mes de gener d'enguany, publicació escrita en català (?) pels anomenats comunistes del P. S. U. C., en el qual hi figura en resposta a una carta oberta que el nostre company Miquel Ferrer va adreçar a Josep Moix amb motiu de certs desagradables fets ocorreguts a la convocatòria d'assemblea de la U. G. T. de Catalunya, una altre carta oberta i un article amb el qual vol donar-se resposta als raonaments plens de responsabilitat que informen la del nostre amic amb la fórmula gastada dels insults clàssics a què tan acostumats ens tenen aquests anomenats comunistes.

No ha estat mai norma meva escriure d'acord amb el lèxic plè d'insults amb què empastifen paper les restes del que fou P. S. U. C.

En el text de la carta oberta signada pels usurpadors de les legítimes funcions que del Secretariat de la U. G. T. de Catalunya corresponen al company Ferrer, hi figura com a primer signant Josep Moix el qual no té escrúpols de presentar a companys de tanta honorabilitat com Ferrer, Fronjosà, Gilabert, Barjau, Angel Estivill, etc., com uns agents trotsquistes i hitlerians. cosa molt difícil de compaginar de no tenir el cervell de mosquit dels psuquistes; però a la llista dels companys esmentats s'hi afegeix *algun altre* o bé *i Cia.* i és ner això que, sincerament, lamento l'oblit que no em facin figurar amb el meu nom ben clar i sencer en aquesta llista d'honor, ja que em considero dins la classificació *algun altre i Cia.*

Com sia que al company Ferrer se'l titlla de *serpent verinosa* és convenient de recordar que en les lluites entre batracis i ofidis sempre són aquests darrers els que guanyen, ja que així ho volen les lleis de la naturalesa i també aquells senyors que involucren la política amb la zoologia.

Es de lamentar que un home com Josep Moix que fou excel·lent batlle de la ciutat de Sabadell i que ara li plau el paper galdós d'ex-Ministre del Treball, pugui signar cartes obertes com la que comentem.

En el punt 5è. parla la "Carta Oberta" de maniobres hitlerianes de la part dels militants del Partit Socialista Català. ¡Que xirois que són els psuquistes! Ja estem acostumats a llegir grolleries i l'aplicació d'adjectius poca-soltes, però en parlar de tàctiques hitlerianes tenim sort de la història que amb bona memòria ens recorda els entusiasmes d'aquests anomenats comunistes a favor d'Hitler i les satisfaccions per les desfetes que sofrien els anglesos quan estava en plena eufòria el desgraciat pacte alemany-soviètic d'agost del 1939; i és precisament en aquests moments que cal prendre en consideració les paraules del Secretari del Departament l'Estat, Cordell Hull, en comentar el reconeixement so-

(Segueix a la pàg. 4).

L'aglutinant espanyol

Espanya (*) és un conjunt de pobles dissimbls, absolutament heterogenis. La barreja secular de la qual és producte, l'ha feta una nació-entelèquia. L'espanyol, però, no s'avé a aquesta idea i retreu l'argument que, temps ha, ha estat una nació poderosa. Però quan ho era la seva expansió no depenia de les agudeses de la seva política exterior sinó de l'esperit d'empresa de mercenaris ambiciosos. Els espanyols que senyorejaven les mars, eren, per damunt de tot, uns grans aventurers. I els conquistadors de terres que engrandien territorialment el reialme i omplien d'or les seves arques solien ésser el que en diem "el pitjor de cada casa". No els empenyia allò noble que sol animar les grans empreses, la idea de la pàtria, ans el desig del lucre incontrolable des de la Cort. El soldat de Cortés —com el propi Cortés— no era esperonat per la glòria que de la seva gesta pervindria a Espanya sinó per l'or que arriplegaria dintre les cases que voltaven el Teocalli. En el sentit estricte del mot nació, Espanya mai no ha existit. Cadascun dels pobles hauria necessitat una legislació idònia i des de Madrid —centre purament geogràfic— no podien adonar-se de la complexitat dels problemes.

L'andalús, que no ha pogut sostreure's del veïnatge africà, no té res de comú amb el castellà vell, aferrat de sempre a una terra no massa generosa i de la qual no li pertany altra cosa que el dret —hereditat de generació en generació— de treballar-la per compte d'altri. Cada regió té característiques tan diferents que fan impossible el conjunt homogeni, tret essencial d'una nació efectiva. Si un extremeny fos disposat a lluitar per sostreure's al jou del terrinent, un madrileny ho faria si l'obligaven a renunciar als seus cafès amb llet de mitja nit. No hi ha comunitat d'idees com no n'hi ha en les maneres de viure. Espanya és un garbuix enorme, que ha desconcertat tots els seus governants, uns darrera els altres.

Superada l'època de les expansions ambiciosos, Espanya-nació necessitava un aglutinant. I va trobar-lo justament en Catalunya. Nosaltres —o l'odi a nosaltres— hem estat els qui hem aconseguit que Espanya s'hagi sentit realment una entitat nacional. L'odi espanyol contra Catalunya ha ajuntat forces que, lògicament, mai no podien aplegar-se. La dictadura de Primo de Rivera en fou una prova, altra el "bienni negre" i la darre-ra ho ha estat la guerra passada, per esmentar només les més recents. Aquell andalús i aquell castellà, l'extremeny i l'aragonès, falangistes, combatien plegats perquè d'antuvi coneixien el final de l'empresa si en sortien victoriosos: l'ensulsiada de Catalunya. Franco se n'aprofità i aquest punt de partida va simblar.

(Segueix a la pàg. 4).

(*).—Diem "Espanya" i no la Península, perquè excloem, naturalment, les nacions ben definides com la nostra, la basca, la portuguesa.

ELS QUE MOREN

Sempre espero les cartes que venen de Catalunya amb una barreja de satisfacció i d'inquietud. Quan es limiten a parlar-nos de les seves activitats o bé ens expliquen fets de més o menys trascendència, sentim un alleugeriment i deixem emportar-nos per l'alegria en veure que bons amics no ens obliden malgrat totes les coses que han passat. De tant en tant, però, rebem noves que omplenen el nostre esperit d'angoixa. Suara hem estat assabentats del trapàs dels bons companys i amics Josep Mendoza i Marian Guiot. Amb el cor inquiet i les llàgrimes als ulls creiem un deure dir uns mots respecte d'aquests dos grans militants del moviment obrer i socialista de Reus i les seves comarques.

* * *

Josep Mendoza Domènec, obrer pintor, tindria en l'actualitat uns seixanta anys. De molt jove va sentir apassionadament els problemes que tenia plantejats la classe treballadora i va ingressar en el moviment sindical on va distingir-se sempre per la seva voluntat i capacitat de lluita. A mesura que s'educava socialment, en la pràctica i amb més o menys teoria, va inclinar-se vers la tendència socialista del moviment obrer i va ingressar per allà l'any 1910 al Partit Socialista. Amb fermesa i decisió va enfrontar-se a totes les coaccions i atropells de la classe patronal i tampoc va claudicar davant les amenaces de certs sectors obrers. Quan la caiguda de la Dictadura Primo de Rivera va posar tots els seus entusiasmes per a reorganitzar el moviment sindical de Reus i les seves comarques, constituint la Federació Obrera Local que controlava el 95% dels obrers organitzats i de la qual fou elegit President per unanimitat. També ostentava el mateix càrrec a l'Agrupació Socialista local. L'any 1934 va entrar per primera vegada una minoria socialista a l'Ajuntament de Reus, essent ell un dels tres que la formaven.

Durant tota la nostra guerra, des de l'Ajuntament i altres delegacions, va actuar amb gran intensitat dedicant-se amb preferència a les coses d'assistència i ajut a la infància, sense abandonar mai, però, les seves tasques polítiques i sindicals. En passar a França, vell i abandonat, no va creure possible resistir el tracte inhumà dels primers dies i va retornar a Catalunya pensant poguer esquivar l'acció de la policia franquista. Després d'uns mesos fou detingut i condemnat a mort, pena que li fou commutada per 30 anys de presó. Als 3 ó 4 anys fou posat en llibertat i als pocs mesos ha mort. No sabem els detalls del seu trapàs, però algú dia carregarem aquest nou crim al compte dels falangistes.

* * *

Marian Guiot i Cubells. Treballador mercantil, tindria actualment uns 37 anys. De molt jove va incorporar-se a les tasques del catalanisme militant sense ingressar mai a cap entitat política estrictament nacionalista. Quan proclamada la República iniciàrem l'agrupament de la dependència mercantil ell va prestar-hi tota la seva cooperació havent estat un dels artífex de la creació i enfortiment del Centre de Dependents de Reus, vertader sindicat de lluita de classes. Atret pel sentit humà del socialisme va ingressar a la Unió Socialista on va prestar valuoses serveis. Al 19 de juliol es trobava una mica apartat de tota activitat degut a una malaltia que va contraure i que li impossibilità d'actuar durant tota la guerra. Suposem que finalment haurà mort d'aquesta malaltia, agreujada per la tristesa de veure tot el que passava a casa nostra.

* * *

Aquests anys últims hem vist tantes coses que sembla que ja hauriem d'estar immunitzats. No és així. Sentim, ara més que mai, el dolor punyent de les pèrdues d'amics fidels, lleials a les idees i als homes. Sentim molt més aquest dolor perquè veiem desaparèixer aquells que ho donaren tot desinteressadament per uns ideals, aquells que sols cerquen en les lluites polítiques i socials la satisfacció del deure acomplert. I ara, després de la guerra i de l'exili, quan veiem tants homes que es mouen per ambicions personals o per conveniències, quan veiem que hom parla i vol ésser *polític realista*, sentim més, molt més, la pèrdua dels vertaders idealistes.

Algú dia Reus retrà honors a aquests dos homes que ara han desaparegut silenciosament. El moviment obrer de Catalunya perd també dos valors importantíssims. I jo, mentre dic un adeu íntim i persistent a aquests dos amics, a aquests dos companys amb els quals he compratit hores d'inquietud i moments d'entusiasme, sento que dintre meu s'estripa alguna cosa. Descanseu en pau, amics meus, mai més podrem ja compartir aquelles hores d'entusiasmes que formaven la nostra vida, la nostra joventut...

JOAN GILABERT.

MANUEL SERRA I MORET

Manuel Serra i Moret, afiliat actiu i dirigent del nostre Partit, des de Buenos Aires, on anà a parar exiliat, ha vingut dedicant-se a l'estudi dels grans problemes que l'hora actual i el futur immediat ens plantegen.

El seu mestratge en el moviment socialista català al costat de Campalans i Alomar, el seu pas pel Govern de la segona República Catalana, pel Parlament de Catalunya i pel d'Espanya, la seva gestió magnífica com a President del Consell d'Economia de Catalunya fins al darrer moment de la nostra guerra, a tot arreu ha deixat un solc profund; i el seu valor, les seves idees i la seva activitat l'han fet mereixedor del respecte de tothom.

Així que pogué refugiar-se a l'Argentina va començar a preocupar-se del nostre problema nacional, de la unitat dels catalans i de preparar l'estudi dels problemes d'avui i de demà. Com a resultat de les seves gestions el trobem a primer rengle en el moviment de Comunitat Catalana de Buenos Aires; esdevé capdevanter de l'aliança de catalans, bascos i gallecs i figura entre els més esforçats representants de l'organització anomenada Galeuzka, representació de la Triple Aliança renovada; és un dels fundadors i animador incansable de la Societat Catalana d'Estudis Polítics, Econòmics i Socials que des de Buenos Aires ha vingut dedicant-se a l'estudi dels problemes nacionals de Catalunya, havent aconseguit la col.laboració dels homes més preparats de l'emigració catalana; convençut defensor del moviment popular de les Comunitats Catalanes d'Amèrica, és, per tant, un ferm defensor de la tasca desenvolupada per Carles Pi i Sunyer i el seu Consell de Londres.

Però totes aquestes activitats i el treball de cada dia per atendre les despeses del viure, no són prou per a satisfer l'activitat dels seus seixanta anys. Després de donar conferències per tot arreu, d'escriure articles sobre política internacional i sobre coses de Catalunya, encara ha trobat temps per a publicar llibres tan importants com el titolat "Los fundamentos de la Historia y la Filosofía", editat amb data del 1943 dintre d'una col.lecció de la casa Americalee, de Buenos Aires, on hi figura també un llibre d'August Pi i Sunyer sobre "Los fundamentos de la Biología".

L'any anterior ja havia publicat un estudi sobre la reconstrucció econòmica d'Espanya, en el qual reivindicava la nova ordenació econòmica sorgida a Catalunya arran de la guerra i la presentava als treballadors i als demòcrates espanyols com a modèlica per a la reconstrucció.

Darrerament uns articles apareguts a la revista "Catalunya" de Buenos Aires, han demostrat una vegada més la seva documentació en qüestions de política internacional i amb l'estudi minuciós de la Carta de l'Atlàntic i les conseqüències que hauria pogut o podria tenir per Catalunya, ha vingut a confirmar les seves condicions de veritable polític, de veritable home de govern.

Les seves dades biogràfiques, registrades en el Diccionari Enciclopèdic Català, publicat l'any 1938, són aquestes:

Polític i escriptor, fill de l'historiador i arqueòleg Josep Serra i Campdellacreu, nasqué a Vic el 1884. Als disset anys se n'anà als Estats Units, on cursà estudis d'economia, sociologia i història. Va romandre a Nord-Amèrica durant cinc anys, i després va viure a Anglaterra, França i Sud-Amèrica. En 1911 va repatriar-se i des d'aleshores residí a Pineda, on fou elegit Alcalde el 1914. Fou vice-president de la Unió Catalanista durant la presidència del Dr. Martí i Julià fins a l'acord de dissolució el 1916. Llavors ingressà en el Partit Socialista. El 1923, junt amb Alomar, Campalans i altres, fundà la Unió Socialista de Catalunya, de la qual fou vice-president fins a l'any 1932. Durant el període dictatorial, residí a l'Argentina, Anglaterra i França. El 14 d'Abril del 1931 formà part del govern que proclamà la República Catalana, com a Conseller d'Economia i Treball, i exercí aquest càrrec fins el desembre del 1932. Posteriorment —afegim nosaltres— és elegit Diputat al Parlament de la República, Diputat al Parlament de Catalunya i vice-president segon d'aquest darrer Parlament Català. Pels seus mèrits com economista exercí, durant la guerra, la presidència del Consell d'Economia de Catalunya, defensà dintre i fora del nostre país la legislació catalana que va permetre demostrar el sentit constructiu dels treballadors de la nostra terra i el seu veritable interès per les riqueses col.lectives. Anà a la Gran Bretanya diverses vegades i els laboristes més significats, antics amics seus, el feren informar detingudament de la marxa de la nostra lluita, de l'esforç de producció, de les perspectives del moviment obrer. Passà a l'exili de nou quan la caiguda de Catalunya a mans del franquisme; admès novament a l'Argentina com a refugiat polític, ha viscut, amb els seus, dedicat al treball i a l'estudi, preocupat, constantment, dels problemes de Catalunya i dels treballadors.

Aquest és Manuel Serra i Moret, el nostre estimat company, l'home que compleix els seixanta anys i continua en plena activitat al servei de Catalunya i del moviment obrer.

L'AGLUTINANT ESPANYOL

De la pàg. 3

ficar-li molt les coses. Segons el criteri del franquisme la fase més brillant de la guerra fou la darrera, quan en els comunicats oficials només es parlava de l'ocupació de pobles de Catalunya. Aquells soldats espanyols segurament que combatien prescindint de proclames encoratjadors, a les quals són tan afectes llurs generals.

Es clar que l'aglutinant fou bo mentre durà la guerra i fins que el nomenclàtor de pobles catalans va haver passat sencer pels comunicats. Quan Catalunya fou oficialment morta, s'acabà la unió oficial. Per a seguir combatent la Catalunya-Idea, que subsisteix com sempre a desgrat de qualsevol ocupació *manu militari*, ja no es necessitava la força armada sinó la d'un pensament nacional efectiu, pensament que Espanya no tenia i que mai no tindrà. Als espanyols se'ls ha acabat tot l'entusiasme combatiu que pervé del foc que es fa amb una arma a les mans; la lluita actual ja és d'una altra mena.

Deuen haver-se adonat, una vegada més, que nosaltres sí que la constituïm, la Nació. Tant si figurem com a "província", com quan se'ns considera —a contràcor, és clar— "regió autònoma" o com quan, des de Madrid, som una "regió militar".

La possibilitat de vèncer Catalunya va unir els espanyols al voltant de Franco. La convicció que la lluita fou inútil els va separant. Aquesta és la nostra força de tostemps.

A. ARTÍS-GENER.

CARTES OBERTES

De la pàg. 2

victic del titella Victor Manuel i l'assassí dabissinis Badoglio, quan no crec que siguin gaire oportunes les etiquetes d'agents hitlerians a aquells que d'ara i sempre som enemics de les maniobres típiques dels anomenats comunistes.

¿I què farieu, ciutadà Moix, si el rumor que arreplega "News week" d'un possible reconeixement de Franco per part de Moscou fos cert? ¿On anirà a parar tota la paperassa de les consignes contra Franco i Falange? ¿O potser la vostra dignitat de català podrà compaginar-se amb aquesta nova maniobra? ¿On seran aleshores els agents hitlerians?

Seguiu el vostre joc brut i que la vostra veu es deixi encara oir perquè el dia que tornem a casa nostra la claredat de posicions en bé de la nostra terra sigui ben definida per tal que el poble de Catalunya pugui fer justícia.

I ara escolteu una veritat: la trajectòria dels anomenats comunistes, suposats catalans, i llurs tèrboles maniobres han portat a Catalunya els fermentes per a bastir un nou lerrouisme.

FRANCESC REQUENA I MAS.